

„A társadalomkutató attól kutató, hogy önmagával is küszködve próbál tárgyilagossággal maradni, és olyan tényeket is tudomásul vesz, amelyeknek egyébként nem örül. Ha pedig arra vállalkozik, hogy a jövő várható eseményeiről beszél, akkor nem arról szól, hogy ő mit szeretne, hanem arról, mi várható.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Kutatótársak!

Kedves Vendégeink!

Akadémiánk egykori tagja, az elmúlt évtizedek egyik legnagyobb hatású közgazdásza, Kornai János fogalmazta meg e szavakkal a társadalomtudományok művelői számára a szakmai és erkölcsi alapelveket. A tárgyilagosság iránti elkötelezettséget, a tényekkel való szembenézés bátorságát és azt a felelősséget, amely a társadalmi folyamatok értelmezésével együtt jár.

Mert a társadalomtudósoknak van felelőssége. Számsorokból, mások számára nehezen kibogozható adatokból, információhalmazokból képes leírni, értelmezni és megmagyarázni olyan folyamatokat, amelyek mindenkre hatással vannak.

Sőt a közgazdász, jogász, szociológus, regionális témákkal foglalkozó szakember nem csupán leírja a társadalmi valóságot, hanem akár aktívan alakíthatja is, amikor normák, intézmények, döntési keretek létrehozásához járul hozzá.

A Magyar Tudományos Akadémia Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya ennek a reflexív gondolkodásnak a legfontosabb hazai műhelye.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Több mint kétszáz éve, hogy megalakult Akadémiánk.

A két évszázad alkalmából rendezett ünnepségsorozat nemcsak arra alkalmas, hogy emlékezzünk e nemzeti intézmény történetének legfontosabb eseményeire, hanem egyúttal arra is, hogy számba vegyük a ránk hagyott intellektuális örökséget, a mára már a mi generációnk részvételével is felhalmozott tudást. Számot vessünk azzal, hogyan járultak hozzá az Akadémia társadalomtudományi műhelyei a magyar közgondolkodás, intézményrendszer és közélet alakulásához az elmúlt két évszázadban és napjainkban.

Különösen igaz ez az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztályára, amelynek jogász, közgazdász és statisztikus tagjai kiemelkedő szerepet töltek be az elmúlt két évszázad hazai akadémiai tudományosságában és a nemzetközi tudományos világban egyaránt. Sőt Harsányi János személyében közgazdasági Nobel-díjast is tudhatunk közöttük. Ahogy bejöttek a Székház épületébe átlépték az idővonalat, amely az elmúlt 200 év jeles tudósainak állít emléket. Az 1979-es Kornai Jánosnak, az 1994-es pedig Harsányi Jánosnak.

Színesíti és gazdagítja is az osztályt, hogy folyamatosan fogadja be a fiatalabb társadalomtudományok, így például a szociológia művelőit is, akiknek eredményei a hagyományosabb társadalomtudományokat képviselő kutatókhoz hasonlóan nemzetközi mércével mérve is kiválóak.

Személyesen is köszönettel tartozom a Fiatal Kutatók Akadémiája több az osztályhoz tartozó tagjának is, akik meghatározó szerepet játszottak a tudományos kutatók jelenlegi helyzetét és véleményét feltáró kutatásokban.

Az osztály tagjai az elmúlt két évszázadban a közéletben is kiemelkedő szerepet kaptak: két köztársasági elnök, miniszterelnökök, miniszterek, alkotmánybírák, parlamenti képviselők kerültek ki közülük; tudományos eredményeiket és közéleti szerepüket is hűen tolmácsolja a földszinten megnyílt kiállítás.

Tisztelt Ünneplők!

„Sokszínű tudomány” – ez a mottója a tavaly útjára indult, a Magyar Tudományos Akadémia 11 tudományos osztálya, a hazai és határon túli tudományos, illetve kulturális szervezetek, az MTA Könyvtár és Információs Központ, valamint a Fiatal Kutatók Akadémiája által rendezett eseménysorozatnak, amelynek keretében egy-egy hónapon keresztül egy régió vagy szervezet tudományos tevékenysége, illetve az adott tudományos osztályhoz tartozó tudományterületek kerülnek majd a fókuszba.

A stafétabotot a matematikusoktól most az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya veszi át, és a programfüzetben olvasható rendezvények ismertetői alapján minden érdeklődő megbizonyosodhat a társadalomtudományok sokszínűségéről. Egyértelműen kiderül, hogy a jog vagy a közgazdaságtan izgalmas, életteli és érzelmekkel teli diszciplína.

A bicentenáriumi „osztályhónap” keretében számos programon idézik meg a ma kiváló társadalomtudósai azokat a teljesítményeket, amelyek az elmúlt évtizedekben meghatározó módon formálták a hazai társadalomtudományi gondolkodást.

A februári programsorozatot tartalmi és műfaji sokszínűség jellemzi. A rendezvények között tudományos tanácskozások, kiállítások, könyvbemutatók, kerekasztal-beszélgetések és interdiszciplináris rendezvények is helyet kaptak. A szervezők célja az volt, hogy átfogó képet adjanak az osztályhoz tartozó tudományterületek – közgazdaság- és gazdálkodástudomány, állam- és jogtudomány, szociológia, statisztika, demográfia, politológia, jövőkutatás, hadtudomány, nemzetközi tanulmányok – friss kutatási eredményeiről és sokszínű hagyományairól, hogy a tudományos közösség és az érdeklődő nagyközönség betekinthessen a gazdaság- és jogtudományok, valamint az osztályhoz tartozó további társadalomtudományi diszciplínák legújabb irányzataiba és kutatási eredményeibe.

Az MTA közgazdász tagjai számára Széchenyi István nem csupán az MTA, hanem egyúttal az osztály egyik fő tudományterülete, a hazai közgazdaságtudomány alapítója is. Ezért személye központi szerepet kap az ünnepi hónapban.

A programokban megjelenik a múlt, például az osztály fő tudományterületeiről szóló, két évszázadot átfogó visszatekintés éppúgy, mint az időszerű társadalmi-gazdasági kérdések. Ezek keretében főleg nemzetközi témákkal – így például a globalizációval, illetve az európai integrációval – foglalkoznak, de az Akadémia legújabb nemzeti programja, az idősödés társadalmi-gazdasági problémáit vizsgáló kutatás első eredményeiről is hallhatnak majd egy konferencián.

Tisztelt Kutatótársak!

„...szükséges helyzetünk s körülményink tökéletes isméréte, tudomány mind hazánkról, mind külföldről, s végre a józan összehasonlításból szerkesztetett szisztémák életbe hozása” – fogalmazott Széchenyi István *Hitel* című művében, s ez az osztályhónap mottójául választott gondolat is megerősít bennünket abban, hogy a társadalomtudományok szerepe ma talán fontosabb, mint valaha. Egy gyorsan változó, bizonytalanságokkal terhes világban a gazdasági, jogi és társadalmi folyamatok megértése nélkülözhetetlen a felelős döntéshozatalhoz. A megértés és a leírás pedig a társadalomtudósok feladata.

Köszönjük, hogy ez a szellemi közösség most megmutatja magát és eredményeit! Minden érdeklődőnek tartalmas szórakozást kívánok a következő egy hónap programjaihoz.

Köszönöm a figyelmüket!